

Cooperació catalana

Desembre 2021

Any 42è

PVP 3,00 €

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Kunlabi, creativitat, articulació del territori i cooperativisme

Pàg. 10

Entrevista:
Alvaro Porro i
Guillem Llorens

Pàg. 13

Ciutats,
La desurbanització

Pàg. 17

Sostenibilitat,
L'Agenda 2030, un altre tren
que estem a punt de perdre

Pàg. 20

Salut laboral per a persones i organitzacions.

Transformem el nostre entorn mitjançant aportacions de caràcter social amb la fórmula cooperativa com a motor de canvi.

- Integració de la prevenció de riscos laborals, des de la proximitat i la implicació.
- El BenEstar de les persones, el motor de l'Economia.

Confiança

Comunitat

Coneixement

SePrA
sepra.coop

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arç Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Josep Edo, Agnès Giner, Carla Liébana, Xavi Palos, Ricard Pedreira, Xavier Pié, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Quim Sicília, Jordi Via i Armand Vilaplana.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Kunlabi, SCCL.

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL.

Dipòsit legal B-22.823/80

ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Josep Sancho.

05

EDITORIAL

Democràcia a l'empresa.

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Itinerari Educatiu d'Economia Social i Finances Ètiques: progressa adequadament.
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Kunlabi, món rural, creativitat, articulació del territori i cooperativisme.
Pep Valenzuela

13

L'ENTREVISTA

Álvaro Porro i Guillem Llorens.
Josep Comajoan

17

ECONOMIA PER LA VIDA

La desurbanització.
Gustavo Duch

20

SOSTENIBILITAT

L'Agenda 2030, un altre tren que estem a punt de perdre.
Jordi Garcia

22

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2020

L'ús del .coop a Catalunya.
Maria Martí

25

RESSENYA

Episodis de la militància antifranquista.
Ricard Pedreira

27

RETALLS

L'impuls de les comunitats energètiques cooperatives.
Mar Masip

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Josep Sancho Sala

(Barcelona, 1965), advocat

Què et sembla atractiu del

cooperativisme? És una forma alternativa de societat i empresa, fonamentada en la satisfacció de les necessitats dels associats i no en l'assoliment de beneficis econòmics particulars, a diferència de la resta de tipus de societats.

Què no et convenç del cooperativisme?

Penso que els principis teòrics en què està basat són força atractius. Però en la realitat pràctica, la implantació del cooperativisme es percep escassa, malgrat que aquest moviment arrenca a mitjans del segle XIX.

També és cert que la nostra societat és marcadament individualista, narcisista fins i tot.

Com i quan has sentit parlar de

cooperativisme? Havia sentit parlar de cooperativisme a casa, de petit. Els meus avis i pares es referien a una cooperativa que hi havia hagut al barri, a la Sagrada Família –de la qual no recordo el nom–, però era una cosa del passat, que en el seu moment havia

tingut transcendència i rellevància social i econòmica, però que la dictadura havia esborrat.

Després, amb el canvi de règim polític, hi haurà un nou reconeixement legal d'aquest tipus de societat, i, per raons professionals, algun cop he hagut de consultar la seva normativa.

Darrerament, percebo una reivindicació del passat cooperativista i el sorgiment de noves iniciatives en aquesta direcció com a alternatives al model de societat i empresa habitual, focalitzada en l'obtenció d'un benefici econòmic i en l'estímul del consum per sobre de tot.

En el cas del barri on visc, l'Esquerra de l'Eixample, penso que per part de les institucions públiques (Ajuntament, Generalitat...) s'hauria d'escoltar la demanda veïnal que hi ha i preservar la que va ser seu de la Unió Cooperativista Barcelonesa, una de les més importants en el seu moment, ja que és patrimoni històric. El més adient –penso– seria destinar aquest edifici del carrer Urgell a usos del conjunt dels veïns. El barri té una carència absoluta d'aquest tipus d'espais i equipaments.

Democràcia a l'empresa

En una entrevista recent al diari *Ara*, Jaume Alsina, president de BonÀrea, preguntat per la conversió, el 1999, de l'antiga Cooperativa Agropecuària Guissona (CAG) en societat anònima es refereix a les limitacions de les cooperatives tot afirmant: «No hi ha cap cooperativa del camp d'èxit que hagi arribat als 50 anys de vida»; «una empresa no és una democràcia», «quan érem cooperativa vam tenir les candidatures d'Unió de Pagesos (UP)... nosaltres vam veure de seguida que en tres o quatre anys aquests d'UP ens fotrien fora».

L'entrevista ha estat abastament contestada en un article, també publicat al diari *Ara*, per Ramon Armengol president de la Confederació General de Cooperatives Agràries de la Unió Europea: «Actualment a Catalunya hi ha més de 60 cooperatives agràries amb més de 100 anys de vida... per a nosaltres això és un model d'èxit compartit pels socis que en formen part i per una societat que es beneficia de la millora global que aquestes empreses aporten a l'entorn». I ha fet igualment un elogi de la dimensió participativa consubstancial al model cooperatiu.

Aquest no pot ser l'espai per a fer una referència en profunditat a l'oposició de la conversió de la CAG en societat anònima per part de la Confederació de Cooperatives de Catalunya de l'època referida, sobretot, als dubtes sobre com es van tractar els fons de reserva cooperatius en aquest procés.

Des d'una perspectiva cooperativista, cal insistir en el fet que de forma acrítica es tendeix a obviar el fonament ideològic i l'escala de valors que són a la base de l'empresa mercantil convencional. De tal manera que no es precisa de quina empresa es parla, a quina economia es refereixen o a quina cultura organitzativa responen i no es considera, com afirma en David Murillo Bonvehí al seu llibre *Empresa i Valors* (Col·lecció *Empresa i Valors* editada, per Esade), que sistema econòmic i l'actuació de l'empresa són dues cares d'una mateixa moneda. Com afirmà Peter Drucker, no pot haver-hi empreses sanes en societats insanes.

La democratització de l'empresa esdevé una qüestió nuclear per avançar cap a societats sostenibles socialment i ecològicament. En aquest procés, l'empresa no es pot entendre com un simple objecte de propietat privada, sinó com una entitat de naturalesa associativa on la cooperació és essencial per tal d'aspirar a una economia per la vida on la persona i el medi natural estiguin al centre de la seva preocupació i els seus objectius.

El cooperativisme i l'economia social i solidària com a conjunt formem part determinant d'aquest procés de transformació estructural socioeconòmica.

FOTO: Festa de l'oli nou 2021 de la Cooperativa Agrícola de Valls que, constituïda el 1888, compta amb 133 anys d'història.

FETS PRESENTA EL DOCUMENTAL 'FINANCES QUE TRANSFORMEN'

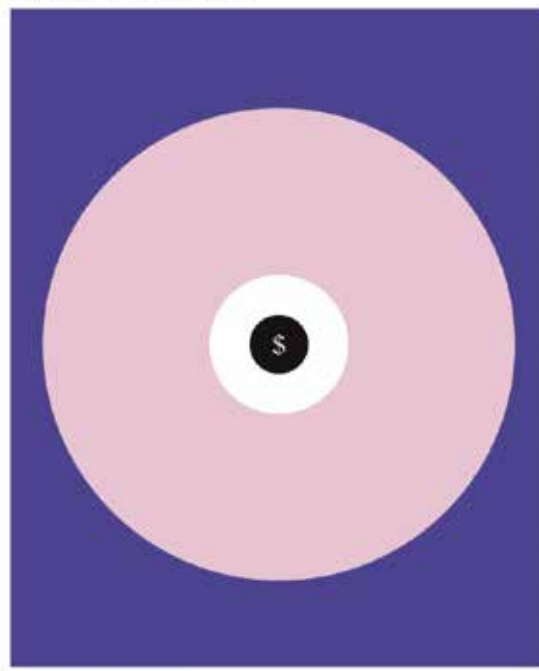

Fets - Finançament Ètic i Solidari anuncia la preestrena del documental *Finances que transformen*. *Finances ètiques i cooperatives a Barcelona*, que tindrà lloc el dimarts 14 de desembre a les 19 h, als Cinemes Girona de Barcelona (C. Girona, 175). Posteriorment hi haurà un col·loqui amb la participació dels projectes participants.

D'altra banda, a primers de novembre, FETS va presentar públicament el **Baròmetre de les Finances Ètiques i Solidàries 2020**, que mostra l'evolució del sector a l'Estat espanyol durant l'any 2020. Des de l'Observatori de les Finances Ètiques, destaquen la importància de les entitats de finances ètiques el mateix any on s'ha produït una crisi sanitària sense precedents amb grans impactes socials i econòmics. Consideren que, novament, s'ha posat de manifest que davant d'aquest context de dificultats, les entitats bancàries, parabancàries i d'assegurances ètiques i solidàries han donat resposta atorgant més crèdits que mai i adoptant múltiples mesures per pal·liar les conseqüències econòmiques de la pandèmia.

Més info: www.fets.org

ECONOMIA FEMINISTA

'Economies feministes', la baula de la revolta

Les receptes neoliberals ens han conduït a una crisi civilitzatòria d'efectes devastadors, davant la qual només hi ha dues possibles sortides: o persistir en uns sistemes de domini que exclouen comunitats senceres i malmeten l'ecosistema, o bé construir alternatives polítiques, socials, econòmiques i culturals que permetin assolir aquelles vides que valguin la pena ser viscudes.

Aquesta és l'anàlisi de fons que planteja el nou número de *NEXE* corresponent al període de tardor-hivern i que està dedicat a les economies feministes. Un marc de referència que, com ens recorda l'editorial, no es focalitza a cap activitat concreta, sinó que es formula com una perspectiva de transformació que relliga tres principis fonamentals: el feminisme, l'ecologia i la descolonització.

D'acord amb aquests tres pilars, el número coeditat per la Federació de Cooperatives de Treball i la Fundació Roca Galès analitza el procés que ens ha dut a l'actual col·lapse sistèmic, on les desigualtats i la degradació del medi empenyen el planeta al precipici, per tot seguit donar veu a les lluites que aspiren a revertir aquesta tendència en els àmbits de la salut, l'habitatge, l'educació o les cures comunitàries.

Així doncs, al costat d'identificar els agents responsables de les múltiples crisis, on les dones i els països colonitzats són els grans damnificats, el número té per objectiu realçar els espais i les iniciatives que treballen per assolir un món sense exclusions ni discriminacions de cap mena.

Seguint amb l'esquema dels anteriors números, *NEXE* combina entrevistes a expertes amb reportatges, articles temàtics, un banc de recursos bibliogràfics i peces sobre projectes que, amb el seu exemple diari, ens donen noves raons per avançar cap a aquest horitzó de canvi democràtic global.

Eladi Gardó, la nova biografia de «Cooperativistes Catalans»

Amb el subtítol «Activista, organitzador i propagandista del cooperatisme català», la biografia d'Eladi Gardó i Ferrer és el número 34 de la col·lecció Cooperativistes Catalans, la col·lecció editada per Cossetània edicions i la Fundació Roca Galès. L'historiador Jordi Ibarz és l'encarregat de desgranar la vida i obra d'Eladi Gardó al llarg de les cent dotze pàgines d'aquest llibre.

Eladi Gardó i Ferrer (Barcelona, 1874 – 1958) fou un cooperatista, advocat i polític republicà català. Sovint se l'ha presentat com el paradigma de l'obrer que, mitjançant l'estudi i l'esforç personal, aconseguí transcendir la seva classe social. Fou, sobretot, un activista, organitzador i propagandista del cooperatisme català. A finals del segle XIX va participar activament en la fundació de la Cambra Regional de Cooperatives de Catalunya i Balears. Més endavant es distingí per les seves campanyes en pro de les compres en comú i a favor de la creació de cooperatives obreres per a la construcció de cases barates. Presidí la Federació Regional de Cooperatives de Catalunya entre 1920 i 1923.

El 1902 havia estat un dels fundadors de l'Ateneu Enciclopèdic Popular. Inicià la seva activitat política en el lliure pensament, d'allí passà al socialisme, i posteriorment s'afilià al Partit Republicà Radical del qual fou regidor a l'Ajuntament de Barcelona entre 1915 i 1920.

Allunyat del cooperatisme en el període més reeixit, durant la Segona República espanyola, fins ara i malgrat la seva importància ha estat una figura poc coneguda del cooperativisme català.

Actualment, Jordi Ibarz continua desenvolupant dues línies de recerca: la història del cooperatisme català i la història del treball marítim.

La biografia d'Eladi Gardó ha estat editada amb l'ajut de l'Institut Ramon Muntaner (IRMU) i serà presentada públicament el proper mes de gener.

+ info: www.rocagales.cat

ACTE DE RECONeixEMENT AL DOCTOR ANTONI GAVALDÀ

El passat divendres 26 de novembre al matí, a l'Aula magna de la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia del Campus Sescelades de la Universitat Rovira i Virgili, a Tarragona, va tenir lloc un acte de reconeixement a Antoni Gavalrà i Torrents amb el lema «Didàctica, història, cooperació i justícia social». Nascut a Vallmoll el 1950, és diplomad en Magisteri, llicenciat en Geografia i Història, en Filologia catalana i doctor en Història, ha estat professor de la Universitat Rovira i Virgili. Ha format part del Patronat de la Fundació Roca Galès entre el maig de 2005 i el maig de 2021, des d'on va crear i dirigir la col·lecció «Cooperativistes Catalans» de biografies de destacades figures del cooperativisme català. També ha col·laborat amb articles a la revista *Cooperació Catalana*, que el va entrevistar al número 408 d'abril de 2017.

L'acte de reconeixement es va dividir en tres àmbits corresponents a les seves diferents dimensions humanes, i va comptar amb parlaments de les persones que l'han acompanyat en cadascun dels àmbits: la didàctica de les Ciències Socials, la història i el ciutadà Gavalrà. Xavier Palos, president de la Fundació Roca Galès, va destacar la seva vessant d'historiador del cooperativisme català, sobretot agrari, i la seva aportació a la didàctica de la cooperació, a banda de la tasca de dirigir una col·lecció de llibres com «Cooperativistes Catalans».

A l'acte de reconeixement es va presentar un llibre d'escrits sobre la seva persona i sobre la seva activitat professional i activista, a càrrec de diverses persones que l'han acompanyat durant la seva trajectòria professional i personal. Antoni Gavalrà es va jubilar de la docència a la Universitat Rovira i Virgili el setembre de 2020, en plena pandèmia; les restriccions derivades de la situació sanitària van provocar l'ajornament d'aquest reconeixement en diverses ocasions.

L'enhorabona, Antoni, i per molts anys!

RAILCOOP, LA COOPERATIVA FERROVIÀRIA FRANCESA

El passat 15 de novembre va circular el primer tren de mercaderies des de Viviez direcció Toulouse operat per la cooperativa francesa Railcoop, una iniciativa ciutadana que recupera els trajectes ferroviaris abandonats per l'empresa estatal SNCF. També recull la preocupació ecològica aprofitant l'obertura del mercat ferroviari francès per oferir una alternativa al model econòmic actual. La seva aposta rau en la idea que el tren és una baula fonamental de la transició ecològica amb una voluntat de crear una dinàmica econòmica d'apropiació ciutadana de sectors reservats a l'Estat o a grans empreses.

Consideren que a França s'ha afavorit l'alta velocitat en detriment de les línies provincials i de la perifèria, que

s'han abandonat. La Société Nationale de Chemins de Fer (SNCF) prioritza els nuclis urbans i l'eix que uneix París amb les capitals de província, i entre 2011 i 2019 va tancar 644 estacions.

El projecte de Railcoop arrenca l'abril de 2019 amb una associació que va efectuar els primers estudis de viabilitat. El setembre de 2021 va obtenir la seva llicència oficial i es va convertir en la primera empresa ferroviària cooperativa francesa. Actualment compta amb més de 9.000 sòcies i un capital de tres milions d'euros. Entre les especificitats que preveuen els seus estatuts, hi consta que almenys el 57,5 % dels beneficis s'hauran de reinvertir i que, en cas de fallida, les persones sòcies només perdrien el capital invertit. La participació mínima és de cent euros i les subscripcions es poden fer en línia a través del web.

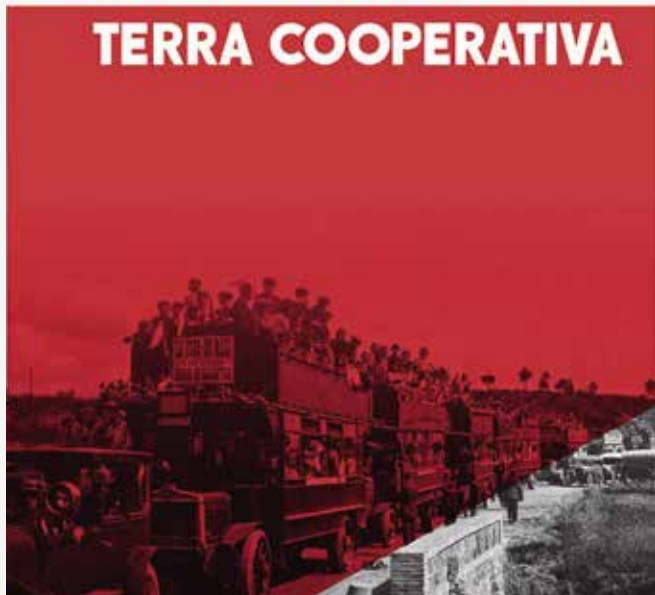
Railcoop està catalogada com una empresa solidària d'utilitat social perquè, entre d'altres característiques, limita el sou de les persones directives i cadascú té un vot.

+ info: www.railcoop.fr

@Railcoop_scic

Catalunya,

TERRA COOPERATIVA

Si esteu interessades a portar l'exposició **Catalunya, terra cooperativa** a la vostra població o entitat demaneu informació per correu electrònic a: fundacio@rocagales.cat

PROMOCIÓ 2021

Per a una subscripció a la revista Cooperació Catalana (30€).
Obsequi d'un exemplar del llibre **Catalunya, Terra Cooperativa**.
Subscripcions: <http://www.rocagales.cat/publicacions/cooperacio-catalana/>

www.rocagales.cat co@rocagales.cat 932 154 670

Confederació de Cooperatives de Catalunya

@CooperativesCAT

A les portes de les vacances de Nadal, i acabat el primer trimestre escolar, la segona edició de l'Itinerari Educatiu d'Economia Social i Finances Ètiques avança a bon ritme. Des de l'inici del curs 2021-22, s'han sol·licitat 119 mòduls en 17 centres educatius (13 de públics i 4 de concertats), fet que significa que més de 3.200 alumnes participaran en aquesta proposta i es familiaritzaran amb conceptes com l'economia social i solidària, l'emprenedoria col·lectiva, els valors del cooperativisme, el consum conscient o la banca ètica.

A més dels mòduls sol·licitats, hi ha centres que ja han començat a impartir aquesta formació a les aules. Fins ara, s'han impartit 10 mòduls, 8 a Arenys de Mar (Servei Territorial Maresme-Vallès Oriental) i 2 a Riudoms (Servei Territorial Tarragona). Per abans de finals d'aquest any, ja hi ha programats 20 mòduls en diversos centres.

El tancament de les escoles provocat per la pandèmia va obligar a cancel·lar el desenvolupament de l'Itinerari Educatiu. Tot i així,

es va aprofitar el temps d'aturada per actualitzar els materials didàctics i digitalitzar-los. Així doncs, aquest curs la formació es pot fer de manera presencial -amb el professorat del mateix centre o amb talleristes externs- o de manera telemàtica a través de la plataforma digital que s'ha creat per seguir els mòduls en format virtual. De moment, 5 centres s'han donat d'alta a la plataforma per fer els mòduls en línia.

L'Itinerari Educatiu d'Economia Social i Finances Ètiques presenta l'economia des d'una perspectiva de resolució de necessitats i busca fer reflexionar l'alumnat sobre el valor econòmic que tenen algunes activitats quotidianes com la cura de les persones. En definitiva, una proposta formativa que posa en valor el protagonisme de l'economia social per tal d'assolir un model de producció i de consum centrat en el benestar de les persones i del planeta. En la primera edició, de setembre de 2019 a març de 2020, es van impartir 269 mòduls en els quals van participar més de 5.900 alumnes de tot Catalunya.

Segueixen els preparatius per a la gala dels Reconeixements CoopCat 2021

Els Reconeixements CoopCat arriben aquest any a la cinquena edició recuperant la presencialitat de la gala després de la celebració telemàtica que es va haver de fer l'any passat. El fil conductor de la gala d'enguany serà la crisi climàtica i les iniciatives cooperatives que s'estan desenvolupant per reduir-ne els efectes i fer possible un nou model productiu i de consum més sostenible i respectuós amb el medi ambient. La periodista i divulgadora am-

biental Cori Calero serà l'encarregada de conduir la gala, que vol continuar reconeixent la feina de les cooperatives i la seva aportació per transformar la societat. Ben aviat, doncs, coneixerem quins són els millors projectes cooperatius en l'àmbit del compromís amb les persones, compromís amb el territori, compromís amb la intercooperació, així com el reconeixement a la trajectòria i la cooperativa jove i innovadora més destacada del 2021.

Kunlabi, món rural, creativitat, articulació del territori i cooperativisme

Des de la ciutat, amb el soroll i les diverses contaminacions que entorpeixen els sentits, podria semblar que no es mou res més enllà. Cras error, com mostra aquest nou i interessant projecte a l'Alt Penedès. Impulsat per la cooperativa Bildi, amb assessoria de l'ateneu Coopsetània, Kunlabi neix com a espai de cotreball i de desenvolupament del món rural mitjançant l'impuls de l'ESS.

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Kunlabi, en esperanto significa "treballem junts".

Fa un sol agradable aquest matí d'inici de novembre a Sant Sadurní d'Anoia. La parada del bus que porta a Sant Joan de Mediona és tot just davant l'estació del tren, però ni el cambrer del bar ni algun passant i ni tan sols les joves que esperen aquest bus, però en direcció a Barcelona, no saben del cert on és el punt on para; algú, de fet, ni coneix l'existència d'un poble dit Sant Joan de Mediona. Ignorant, segurament, el viatger queda sorprès d'una situació com aquesta tan a prop de Barcelona.

Només el conductor del bus, quan aquest arriba i pugen les estudiants, afirma segur el punt de parada en sentit contrari i, a més, informa que ja hi ha passat (pocs minuts abans), la qual cosa vol dir que cal esperar cinc hores fins al següent, perquè només hi ha dos busos per dia.

Pel camí, en Martí Ferré Carreras, que ha hagut d'anar a buscar amb cotxe el reporter, aprofita per avançar informacions sobre el projecte Kunlabi, espai de cotreball i impuls del cooperativisme en aquesta comarca. Ell n'és cocreador

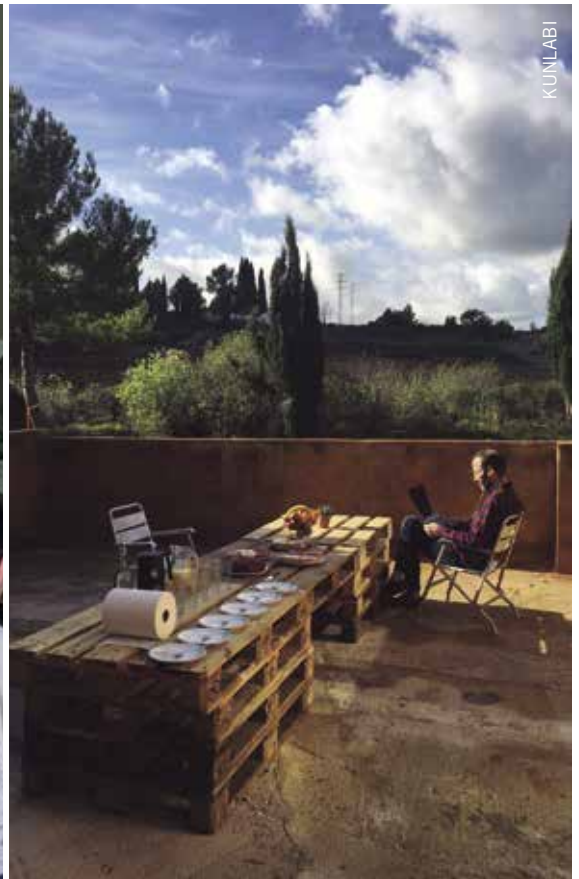
i soci fundador de la cooperativa de disseny gràfic Bildi, motor de la iniciativa amb l'acompanyament de Coopsetània, l'Ateneu Cooperatiu de l'Alt Penedès i Garraf i altres cooperatives.

Després de 16 anys d'experiència reeixida amb l'estudi de disseny Bildi (en esperanto vol dir 'fer imatges' o *imatjar*), creat juntament amb l'Agnès Simon Udina, a Vilafranca, decidiren convertir-se en cooperativa després d'una recerca de nous horitzons i noves dinàmiques organitzatives i de treball. Van participar en debats i formacions sobre nous models de la indústria creativa: tasques i unitats descentralitzades, escampades pel món i coordinades, sistemes horitzontals, un «moviment com molt líquid», matisa en Martí, un model d'organització participatiu, on «tothom té responsabilitats».

«Això enllaça amb la nostra vida fins i tot abans de conèixer-nos», explica en Martí. «Va connectar amb la nostra experiència als espais, de treballar sense jerarquies, i als cas-

KUNLABI

KUNLABI

tellers, on molta gent diversa treballa per a un objectiu comú». D'altra banda, l'escola El Roure, establerta al poble fa vint anys i convertida en cooperativa de treball en fa uns sis, un canvi en el qual van participar les famílies, «ens va fer qüestionar més coses i anar ajuntant elements». De fet, l'Agnès i el Martí van mudar-se a Sant Joan buscant l'escola per a la filla, una escola que es defineix com a «viva, inspirada en pedagogies innovadores del segle xx».

Tot plegat i amb l'assessoria de les cooperatives Actua i Facto, Bildi inicià el canvi, llavors amb cinc persones treballant-hi. Per circumstàncies personals i problemes derivats del confinament, es reduí el nombre a les tres actuals, dues de les quals són sòcies.

Una antiga granja de porcs i magatzem és la seu actual de Bildi i el ja espai de cotreball Kunlabi (en esperanto significa 'treballem junts'), actiu des del setembre de 2020, és punt de difusió de l'ESS i d'atenció i acompanyament de l'ateneu Coopsetània des de fa uns mesos. La idea

de compartir l'espai sorgí de seguida, per «treballar amb comunitat i generar sinergies i activitats», recorda en Martí. Tot això en un municipi de 700 habitants.

Malgrat les restriccions sanitàries, l'activitat no ha parat. Kunlabi ja és un espai de cotreball, amb Bildi, dos professionals independents i una treballadora de la cooperativa l'Esberla; encara en construcció, però tot disseny i bon gust: una vella estufa de llenya i llar de foc, cadires i altres objectes de dissenyadors amb història, «és la nostra feina i és important», subratlla l'Agnès, amb voluntat d'esdevenir un *showroom* d'objectes i productes de disseny.

Les activitats, però, no s'acaben amb això. Es treballa una proposta d'intercooperació per consolidar Kunlabi, amb Facto, la Fura de Vilafranca i l'escola el Roure, presentada als projectes Singulats, que ha estat aprovat recentment. «La idea és que Kunlabi sigui més que un espai de cotreball, que esdevingui una cooperativa de segon grau», explica l'Agnès.

L'espai de cotreball Kunlabi és actiu des del setembre de 2020.

En pensar el territori no es pot esquivar el fet que Mediona és l'últim municipi de l'Alt Penedès, a tocar de l'Anoia, i es pensa i planteja integrar les comarques recuperant la vegueria Penedès, per integrar les iniciatives en curs, fer de nexa amb el territori i vehicular el teixit cooperatiu i de l'ESS.

“

Després de 16 anys, l'estudi de disseny Bildi es convertí en cooperativa, connectava amb una experiència als esplais de treballar sense jerarquies i als castellers.

“

La cooperativa ha establert relació estreta i intensa amb el poble, es fan tallers i xerrades, exposicions, presentacions de llibres, concerts...

KUNLABI

La cooperativa ha establert una relació estreta i intensa amb el poble; «tenim la voluntat que la gent faci seu l'espai», emfasitza l'Agnès. Això ja es tradueix en la realització de tallers i xerrades (creixement personal i formació, olis essencials, acompanyament de parelles, el part, artteràpia, astro-art), d'exposicions, presentacions de llibres (3), de cerques artesanes amb els Contrabandistes, concerts (2) i treball de grups de joves. L'espai va servir també per a trobades de l'Associació de Defensa Forestal amb l'Ajuntament i la Diputació amb motiu d'un incendi l'estiu passat, i on va participar un gestor forestal de la cooperativa Bosquerols convidat per Kunlabi, tot fent que d'aquesta necessitat immediata sorgís un projecte de gestió de boscos a la zona.

Fins avui, la sostenibilitat econòmica ha estat a càrrec de Bildi, amb la discreta aportació del cotreball. Però en l'elaboració del projecte s'han fet una anàlisi econòmica i un pla de treball que mostren les possibilitats concretes i la potencialitat d'aquest.

S'ha informat i parlat prou de l'onada de gent que, amb l'experiència del confinament, ha buscat

viure al món rural. Tot i el retorn a la dita normalitat d'abans, les dades indiquen que més gent voldrà anar a viure als pobles. A banda de la necessitat ja existent, aquest creixement demana respostes. L'experiència Kunlabi a Mediona, amb una població a la qual ja s'havien incorporat famílies i persones temps abans, es projecta com a prototip o model per resoldre aquestes necessitats.

Un prototip, destaca en Martí, que estableix com a forma de treball «un procés participatiu en el municipi, cooperatiu des del principi, amb participació de les persones i les entitats, creant espais de referència i activitat, i que estableixi xarxa amb altres municipis».

De moment, afegeix en Martí, hi ha «molts i bons senyals: tothom que hi ha vingut -Ajuntament, Consell Comarcal i altres entitats- al·lucina! El retorn de tothom és molt positiu, ens criden perquè ho expliquem». Kunlabi «ja ha trencat esquemes», afirma l'Agnès; l'experiència va animar a fer una trobada de cotreballs del Penedès per veure la realitat comarcal i el que es podia fer.

Tot tancant el cercle, des de Bildi, juntament amb Actua, Cal Trajo i amb el suport de Coopsetània,

L'espai Kunlabi també acull tallers, xerrades, exposicions, concerts i treball de grups de joves.

estan participant en la creació de la XES a la comarca o, més aviat, vegueria. S'han fet trobades amb entitats, cooperatives i persones de Vilanova, Vilafranca i altres municipis, com Cal Trajo, Cal Pistrat, Eixercolant i Actua. S'ha elaborat un primer document i s'han organitzat comissions de treball, després de dues trobades en què han participat una quarantena de persones de diferents grups i a títol individual. En breu es farà una trobada per treballar el manifest d'adhesió a la XES.

“

Kunlabi es projecta com un model participatiu en el municipi, cooperatiu des del principi, amb persones i entitats, enxarxat amb altres municipis.

Álvaro Porro i Guillem Llorens

«A l'economia social i solidària ara ja no se li pot dir que no des dels espais polítics»

Josep Comajoan
Dies d'Agost, SCCL
@diesdagost

ÁLVARO PORRO

Un personatge històric que voldries conèixer... Federica Montseny

Una lectura imprescindible...

Demian, de Herman Hesse, i *Vida y muerte de un pueblo español*, d'Elliot Paul

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir... No tinc Twitter

No podries viure sense... Bicicleta

Encara tens pendent... Un any sabàtic

El cooperativisme és... Estructurar la complicitat col·lectiva

GUILLEM LLORENS

Un personatge històric que voldries conèixer... M'agrada la història i la sociologia. Soc zero mitòman però m'agrada apropar-me a qualsevol persona de qui aprendre o que m'ajudi a entendre la realitat i l'evolució socioeconòmica de la història del món

Una lectura imprescindible... *Els pilars de la terra*, de Ken Follet

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir... Podria deixar-ne qualsevol. La meva mandra a xarxes va *in crescendo*. Dels pocs que busco per desintoxicar-me i arrelar-me és @CatorzeCat.

No podries viure sense... La meva gent, especialment les tres dones amb qui comparteixo vida ara mateix. La resta només són complements.

Encara tens pendent... Seure davant del Taj Mahal hores en silenci i mil moments de riures allà a on sigui.

El cooperativisme és... Una manera de compartir i trobar l'interès comú. I en una visió més personal i romàntica, una manera d'entendre la vida que empodera les persones i ens genera espais de vida en una societat que massa sovint tendeix a destruir-los.

Álvaro Porro és el comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Política Alimentària de l'Ajuntament de Barcelona. Guillem Llorens presideix l'Associació Economia Social Catalunya (AESCAT), que agrupa el gruix d'organitzacions de l'economia social catalana. Tots dos conversen en aquesta entrevista sobre l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030, consensuada els dos últims anys entre Ajuntament i món cooperatiu. L'objectiu és que faci de guia per als propers governs municipals, però que també impliqui el teixit de l'economia social i solidària per fer-la més present en el dia a dia de la ciutat, i alhora exerceixi un paper coordinador i cohesionador entre els diferents actors.

66

«Ens falta incorporar més en totes les decisions estratègiques com aprofitar aquest moment històric per fer un salt d'escala quantitatiu i qualitatiu.»

En dues línies, què és per a vosaltres l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària Barcelona 2030? Sobretot a efectes pràctics, més enllà de les bones intencions.

ÁLVARO PORRO: És sobretot un espai de coordinació entre teixit d'economia social i solidària i Ajuntament per treballar plegats.

GUILLEM LLORENS: Un repte per a la transformació social i econòmica de la ciutat, co-construïda per teixit i per Ajuntament.

Quina importància té que sigui un document consensuat entre Ajuntament i sector cooperatiu i de l'economia social?

A.P.: Tota. Si no, seria una altra cosa. És la gènesi de tot plegat, tenir quelcom consensuat i treballat. No solament entre Ajuntament i teixit, com si fossin dues parts, sinó dins del mateix teixit, que són moltes parts. I això també val pel que deia abans, quan deia espai de coordinació entre teixit i Ajuntament, també és intrateixit.

G.L.: La té tota, perquè hem d'entendre la política de l'administració en aquest sentit de co-construcció. És un nou paradigma de què és fer política i de qui és l'administració, que som totes. Per tant, la manera de construir és fer-ho des dels agents de l'administració en col·laboració amb els de fora, perquè tots estem treballant per allò que és públic.

L'administració tota sola hauria fet el mateix document?

A.P.: Vull pensar que no. Fer-ho conjuntament enriqueix les perspectives diferents. Si em preguntes quina part ha aportat cadascú, potser no podria respondre, per-

què per sort ho hem fet d'una manera tan integrada que no hi ha aportacions d'uns i d'altres. Però si l'hagués fet el teixit sol, l'administració sola, o només una part del teixit, seria diferent. Potser no radicalment diferent, però diferent.

G.L.: Cadascú hi ha posat la part que hi havia de posar, en la justa mesura, i el document és el que és perquè hi hem participat totes. L'absència d'alguna de les parts segur que hauria afectat el resultat.

2030, al cap d'una dècada d'haver-se començat a treballar l'Estratègia, és el termini ideal, més enllà del número rodó?

A.P.: Hi ha una part de buscar número rodó, no ens enganyem. També és una xifra que no respon a mandats municipals, per trencar aquesta idea que això va tot de política municipal. Però en termes de dècada, el 2030 s'està fent servir per a moltes coses. Amb els objectius del mil·lenni, els ODS, però també en qüestions de canvi climàtic o de política agrària comuna.

G.L.: El que no podia ser és una legislatura. Una política de transformació com la que estàvem treballant no tenia sentit que es limités a un període tan curt de temps, sense poder veure resultats ni analitzar si el que estem fent és correcte, o si necessitem més temps. I no podia pertànyer a cap partit polític, sinó a una estratègia de totes, consensuada amb el teixit, però també entre els partits de l'Ajuntament. I així va ser que es va aprovar al ple quasi per unanimitat.

És un treball que va començar abans de la pandèmia, però que heu desenvolupat ja en plena pandèmia. Fins a quin punt la

pandèmia ha precipitat la necessitat d'implementar l'Estratègia?

G.L.: No l'ha precipitat, l'ha fet més important encara. És cert que l'estàvem treballant abans. Els canvis produïts per la pandèmia van ser pocs, però sí que van fer molt més fort el discurs de l'Estratègia i la força per implementar-lo.

A.P.: De fet, la pandèmia ens va retardar una mica perquè la dinàmica va ser més complexa, i durant una temporada tots vam haver de respondre a urgències. Però en termes de relat i coordinació, ho va enfortir. I, en els moments més durs de la pandèmia, els mateixos espais o vincles generats en l'inici del procés van servir per a altres coses, més enllà de la mateixa Estratègia: per parlar de la situació, de com ho estàvem entomant... En realitat, l'Estratègia va començar a donar fruits durant el mateix procés d'elaboració.

El document final de l'Estratègia es defineix com un «procés col·lectiu, un espai de trobada, una voluntat i una oportunitat de governança compartida». Tot molt bé, però deixeu-me aturar en la paraula «voluntat». No és poc, tenint en compte que és un document ja consensuat d'una forma molt majoritària entre Ajuntament i sector? No regula, ni tan sols és vinculant per a propers governs de la ciutat...

A.P.: No m'atreveiria a dir què vol dir vinculant en termes juridicol·legals en un instrument d'aquestes característiques. Però políticament és vinculant, perquè tenim el compromís de treballar fins al 2030 amb aquests objectius, i dissenyar les nostres accions i plans de treball sobre aquesta base. L'Estratègia no diu exactament què ha de fer l'Ajuntament, ni la Federació de Cooperatives de Treball, ni la XES... No sé ben bé com podria ser més vinculant encara. Hauria hagut de ser un pla d'acció conjunt, però això és diferent, i els *tempos* són diferents, perquè no fas un pla d'acció a deu anys. Si quan diem vinculant volem dir pes polític, el té molt gran. I si un govern municipal vingués i de sobte volgués passar de l'Estratègia, el que l'obligaria és el compromís polític amb tot un teixit, però també entre els grups municipals. Per això ens sembla important que els grups municipals hagin participat en el procés, i que només hi hagi hagut una abstenció de Ciutadans. Tots estan en el mateix vaixell, i qui en baixi quedarà molt en evidència.

G.L.: Les passes que podíem fer per aconseguir aquest compromís polític les hem anat treballant. Ho hem fet de manera que tots els espais polítics n'estiguessin assabentats i que hi participessin fins al punt que volien participar. Però una dosi

de realisme és necessària i tots sabem que determinats colors o persones de l'Ajuntament òbviament no hi posarien la mateixa empena. En totes les polítiques, i també en aquesta. També crec que a l'economia social i solidària ara ja no se li pot dir que no des dels espais polítics.

A.P.: És important posar en valor que ho hem volgut transcendir precisament per no convertir l'economia social i solidària en un arma llancívola, com va passar a l'Ajuntament de Madrid, on la dreta parla de l'economia ideològica, i hi ha hagut una voluntat d'embrutar la cosa. Aquí hem generat un clima en què les intensitats i les motivacions de cada perfil ideològic són molt diferents, però tothom ho veu com una cosa que suma a la ciutat, quelcom que s'ha de respectar i d'alguna manera cuidar mínimament des de la política pública. Són una sèrie de bases mínimes molt valuoses. Això que tenim no pensem que hi seria sí o sí, perquè en altres llocs no ho tenen i s'ha convertit en un problema. Aquí també és cert que tenim un context polític més *friendly* a tot això, però vaja, hem aconseguit sumar JxC generant aquest clima.

En qualsevol cas perquè l'Estratègia sigui reeixida, què caldrà fer perquè no passi com els objectius del mil·lenni, els ODS 2030 que abans citàveu, que tothom semblava que hi està tan d'acord, però després les polítiques que s'apliquen en molts casos poc hi tenen a veure? Perquè no acabisent un clima molt *friendly*, però que costi molt de tirar endavant...

A.P.: Si d'alguna cosa ha de servir l'Estratègia és perquè sigui més fàcil fer coses amb impacte, potents, multiplicadores, etc. I això és més fàcil de fer si les fem plegats o, com a mínim, coordinats. I si

JAUME HERRERO

Guillem i Àlvaro conversant sobre l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030, consensuada els dos últims anys entre Ajuntament i món cooperatiu.

entremig, tot fent coses amb impacte, potents i multiplicadores per a la ciutat, ens trobem amb conflictes polítics, benvinguts siguin també. No es tracta d'evitar el conflicte de totes les maneres, però que el conflicte sigui per fer coses, no com una mena de plantejaments a priori de marc o de clima. Aquests plantejaments són els que hauríem d'evitar, tenint l'Estratègia. G.L.: El mateix treball ha estat intens i feixuc, i en la mateixa elaboració de l'Estratègia també vam anar treballant com fer que això fos possible, i vam anar definint sectors on ja tenim una incidència important, com l'atenció a les persones,

on podem trobar més facilitats. Sectors on, malgrat ser importants a la ciutat, no tenim una bona presència des de l'economia social i solidària. I sobretot els projectes tractor, aquells pels quals s'ha de permetre començar perquè és més fàcil i donar-hi visibilitat, i que els que puguin ser més difícils tinguin un camí previ ja obert. En les sessions de treball, també amb els grups polítics, ens vam adonar que quan parlàvem de coses concretes ens enteníem molt més fàcilment que quan parlàvem de polítiques macro. Un dels encerts de l'Estratègia ha estat desenvolupar coses concretes.

Quan es defineixen els 10 sectors estratègics per a l'ESS, hi ha evidentment l'alimentació, les cures o la cultura, que és obvi, però també hi ha, per exemple, el turisme o el tèxtil, sectors on l'economia social i solidària sembla molt lluny ja no de tenir-hi una presència important, sinó que pràcticament ni hi és ni se l'espera, més enllà d'honroses excepcions. Com ho resol això l'Estratègia?

G.L.: Soc un dels grans culpables que aparegui el turisme, una de les principals fonts de generació d'economia de la ciutat. No ens podíem limitar a parlar d'aquells punts on estem, sinó que si realment volem fer una política de transformació hem de ser capaces d'arribar a aquests espais. Hi ha polítiques públiques en espais com a Doñana, per exemple, on totes les empreses que gestionen el parc

“

«A l'Estratègia li hem volgut donar una dimensió molt pràctica, i focalitzada en projectes tractor, enfocats a l'acció, a l'execució.»

66

«L'Estratègia va començar a donar fruits durant el mateix procés d'elaboració.»

natural o les vendes d'entrades formen part del cooperativisme. Per tant, seria interessant trobar-nos en aquests espais, que en bona mesura depenen dels governs municipals. La restauració i l'hoteleria ara mateix ens queden molt lluny, però és un repte brutal. Algun dia haurérem de reflexionar per veure com podem atacar aquest espai.

A.P.: Davant l'objectiu final de l'economia social i solidària de transformar el model econòmic, el que em plantejo jo és on som i quins són els objectius intermedis on podem arribar. Hem volgut donar una dimensió molt pràctica a l'Estratègia, i focalitzada en projectes tractor, enfocats a l'acció, a l'execució. Hem de ser molt realistes d'on realment podem tenir capacitat d'impacte i fer accions que generin efectes. Qualsevol intent des de l'administració pública de desplegar un sector de l'economia social i solidària de manera unidireccional, perquè ho assignem des d'un despatx no funcionarà. Ha de respondre a teixits que estan emergint. El que sí que es pot fer és donar suport, acompanyar, obrir camins, etc. Com estem fent des de fa anys en el tèxtil, o en altres com les cures o la cultura. És cert que el turisme té un pes important, però no és fàcil veure per on entra l'economia social.

El gros de l'economia social i solidària està prou implantada i consolidada a la ciutat –i al país– per donar resposta a tots els reptes plantejats en l'Estratègia?

G.L.: Un dels objectius a deu anys vista és consolidar aquest gros i fer emergir alguns espais que en l'actualitat o no existeixen o són dèbils. Per tant, òbviament no existeixen i volem que existeixin. La mateixa Estratègia és una resposta a la creació dels espais per fer néixer cooperatives, entitats, que hi puguin donar resposta. Esperem que d'aquí a deu anys estiguem molt més a prop de poder donar

resposta a tots els objectius plantejats.

A.P.: En tot allò que es pot veure el got mig buit o mig ple, sempre utilitzo posicions relatives, comparar on érem i on som, o comparar amb altres ciutats. Si ho comparo amb altres ciutats, indubtablement Barcelona té un teixit d'economia social i solidària molt més potent que la immensa majoria de ciutats catalanes, espanyoles o europees. Si ho comparo amb altres moments de la història, sense anar més enllà de tres o quatre dècades, també ens trobem en un moment potent d'expansió. La tendència és bona, no només per l'Estratègia, però a la vegada queda molt camí per recórrer. És un moment en què podríem plantejar algun salt quantitatiu i qualitatiu, i aquí tinc la impressió que en el mateix teixit de l'economia social i solidària no tothom ho integra en les seves estratègies de la mateixa manera. Aquí sí que ens falta una mica incorporar més en totes les decisions estratègiques com podríem aprofitar aquest moment històric

per fer un salt d'escala quantitatiu i qualitatiu. I espero que l'Estratègia ajudi en aquest sentit.

Fins a quin punt l'experiència i l'Estratègia de Barcelona hauria de poder ser replicable al conjunt del país?

G.L.: No és fàcil, hi ha un factor d'escala que ho fa complicat. És un repte.

A.P.: El que es pot replicar és l'esperit. Sí que espero que en altres ciutats apareguin instruments similars; n'hi ha algunes que estan en condicions de plantejar-s'ho.

Com us imagineu Barcelona el 2030, i el paper que hi tindrà l'economia social i solidària, i l'economia per la vida, en definitiva?

G.L. Visualitzo, o si més no desitjo, una Barcelona més prospera, més de totes, més verda, més tranquil·la i més comuna, que sigui realment capaç de treballar per les seves ciutadanes, i on l'objectiu principal seria crear el punt de benestar i qualitat vida –en un passat no gaire llunyà ens hem oblidat de les persones.

A.P.: Centrant-me més en el paper de l'Estratègia 2030, i també parteixo més del desig, imagino una ciutat on el pes de l'economia social i solidària sigui significativament més alt, tant en pes en el PIB i la creació d'ocupació, com en la presència en més sectors. I que d'alguna manera està sent motor de transformació de la ciutat, en un terreny tant simbòlic com real gran. I que les polítiques públiques d'economia social i solidària han anat creixent, a l'Ajuntament però també en altres administracions on ara és poc present.

66

«No volíem convertir l'economia social i solidària en un arma llancívola, com va passar a l'Ajuntament de Madrid, on la dreta parla de l'economia ideològica.»

El creixement de les ciutats està asfaltant la natura, mossegant els camps de cultiu, lapidant l'agricultura. Si, tal com demostren nombrosos estudis, els processos d'urbanització són cada vegada menys sostenibles socialment i mediambientalment, per què insistim a fer les ciutats més grans, més poblades i més complexes? No seria més intel·ligent pensar a «desurbanitzar» la societat per tornar a formes de vida veritablement més humanes?

Gustavo Duch*

Veterinari, escriptor
i activista per la
sobirania alimentària
@gustavoduch

LA DESURBANITZACIÓ

Malgrat que els indicadors objectius ens poden donar a entendre que vivim en la societat més segura de la història de la humanitat, el cert és que des d'un pla subjectiu la (in)seguretat transita en una altra direcció: les pors es multipliquen i s'instal·len amb molta més força en la nostra quotidianitat. L'autor Zygmunt Bauman ha reflexionat molt sobre aquest fet amb el concepte modernitat líquida: com els constants canvis socials, familiars, mediambientals, tecnològics i emocionals ens pertorben i ens provoquen pors i percepció d'inseguretat. En tot cas, tant la seguretat com la percepció subjectiva que se'n té responen a una multiplicitat de factors que abracen tots els àmbits vitals i que, a més, funcionen com a vasos comunicants, de manera que una inseguretat manifestada en algun àmbit concret acaba afectant la percepció d'inseguretat en altres àmbits.

Aquestes inseguretats tenen diferents expressions i provoquen conflictes, malestars i manifestacions de descontentament, dissidència i discrepància, que s'expressen en forma de desafecció política, polarització, crisi, inseguretats i mobilitzacions. Segons dades del Cos de Mossos d'Esquadra, entre el 2017 i el 2019 hi ha hagut unes 18.200 mobilitzacions a Catalunya, el 92% de les quals han estat pacífiques.¹ En un estat de dret, la missió principal dels cossos de seguretat és garantir l'exercici de drets i llibertats de tothom —de les persones que es mobilitzen i de les que

no. I també vetllar per la seguretat de la ciutadania, amb atenció especial a les persones en situació de més vulnerabilitat, amb un respecte estricte dels drets humans. Aquesta seguretat s'aconsegueix també mantenint l'ordre i la convivència en l'espai públic. Aquest equilibri entre garantir drets i llibertats i mantenir l'ordre públic és un repte etern; no fer-lo possible pot suposar riscos democràtics, desafecció política, desprestigi policial, problemes de convivència i pèrdua de drets i llibertats.

Mossegar la terra

En els darrers mesos estem observant renyines i disputes per alguns espais físics del territori periurbà. El Port de Barcelona necessita créixer per facilitar més comerç internacional, l'aeroport no té prou pistes si volem avançar llocs en la competició turística, Mercabarna necessita més terrenys per poder albergar noves instal·lacions que la perpetuïn com a *hub* internacional... i apareixen altres projectes per, suposadament, solucionar problemes d'habitatge o generar nous llocs de treball. Tots tenen en comú que aquesta expansió s'edifica, literalment, sobre terres agràries o parcs temàtics naturals, asfaltant la natura.

En el cas de Barcelona, si retrocedim només seixanta anys, podem observar d'allò més bé com el creixement de les ciutats

WIKIMEDIA COMMONS

Port de Barcelona

Aeroport de
Barcelona - El Prat.

sempre exigeix aquest desmantellament de l'ecosistema rural. Segons l'interessant mapa interactiu elaborat pel projecte europeu BCN Smart Rural, en aquestes dècades la província de Barcelona ha perdut cada any 2.000 hectàrees de terres fèrtils de cultiu fins a liquidar un total del 42% de la seva superfície agrària. El 60% d'aquest total s'ha convertit en bosc sense usos agrícoles i la resta s'ha urbanitzat. Té lògica, doncs, el que s'afirma en un segon estudi² d'aquest mateix projecte: en la província de Barcelona, actualment hi ha unes 200.000 hectàrees de terres en cultiu amb les quals, segons els seus càlculs, es poden alimentar prop de 600.000 persones. És a dir, només el 10% del total de la població.

Sent conscients d'aquesta situació tan delicada, és exasperant observar que l'any en què Barcelona és reconeguda com la Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible, només passejant pel Parc Agrari del Llobregat —epicentre de la producció d'aliments per a la regió metropolitana— es pot comprovar que no cessen les queixalades urbanístiques en els pocs camps de cultiu que resten. I encara és més irritant que, en un d'ells, situat al Prat de Llobregat, s'anuncii que a tocar d'uns blocs de pisos s'instal·laran «plaques solars per impulsar l'energia verda». S'haurà d'explicar als governants i els seus assessors de màrqueting que l'agricultura que han lapidat ja era un procés per disposar d'energia gratuïta del sol. Verda i alimentària.

La sostenibilitat perversa

Però si aprofundim en el funcionament de les infraestructures de la ciutat que hem esmentat, veurem que aquest anhelat creixement, a més d'urbanitzar terres agrícoles, suposa altres impactes ambientals, i de més magnitud, encara que el presentin verd i sostenible.

La província de
Barcelona ha perdut
cada any 2.000
hectàrees de terres
fèrtils de cultiu fins
a liquidar un total
del 42% de la seva
superfície agrària.

El Port de Barcelona declara, en el seu flamant Pla Estratègic per a l'any 2025, que passarà dels 65.000 milions d'euros actuals de comerç exterior a 75.000 milions. I, tot engalanant l'informe amb el logotip de colors dels Objectius de Desenvolupament Sos-

tenible (ODS) de les Nacions Unides, afirma que millorarà substancialment la seva sostenibilitat ambiental. Té poders màgics, aquest emblema? Només ens hem de centrar en un dels productes estrella que comercialitza el Port per entendre que, en el negoci de moure mercaderies, l'augment del trànsit sempre suposarà un augment dels costos ambientals. El darrer informe de l'organització Grain³ explica, de manera molt senzilla, que només la soja procedent del Brasil que entra pel Port de Barcelona —dedicada a engreixar els animals estabulats a les granges industrials catalanes— equival anualment a unes 230.000

hectàrees de desforestació i a un 2% del total de les emissions de gasos d'efecte hivernacle de Catalunya. Si està previst que creixin els negocis basats en la soja (tant per al seu consum com a biodièsel com per a la producció de la tan ponderada proteïna vegetal), estarem parlant, per força, de més superfície desforestada en algun punt del planeta. És fer trampes que, en la comptabilitat ambiental del Port, que diuen que volen millorar, no s'hi sumi aquesta contaminació deslocalitzada.

Passa una cosa semblant en el cas de Mercabarna, que demana més espai per créixer, però, alhora, explica amb satisfacció que els seus plans de sostenibilitat —també engalanats amb l'arc iris dels ODS— passen per ampliar el nombre de plaques fotovoltaïques i la connexió 5G per a tot el recinte. Però no es comptabilitza ni s'evita que, per exemple, més del 95% dels melons que s'hi comercialitzen arribin també del Brasil després de recórrer milers de quilòmetres.

AD MESKENS CC-BY-SA - 4.0

L'Espanya plena

Així que les ciutats —en les quals s'amunteguen milions d'éssers humans físicament, mentalment i espiritualment desconnectats de la terra i de la natura— són part del problema, i com més grans són, més gran és també el problema. Actualment, la meitat de la població mundial viu en grans ciutats que només ocupen el 2% de tot el territori, però que generen el 80% dels gasos d'efecte hivernacle.

Però sembla que no hi ha res queaturi l'avenç de les ciutats i els seus inconvenients, tal com reconeix el Pla Prospectiu Espanya 2050 presentat pel president del govern espanyol, Pedro Sánchez: «En les properes dècades, el procés d'urbanització seguirà avançant. S'estima que, el 2050, el 88% de la nostra població viurà en ciutats i que l'Espanya rural perdrà gairebé la meitat dels seus habitants. Si no prenem mesures, les grans urbs i les seves àrees metropolitanes es tornaran més extenses i disperses, i seran

menys sostenibles socialment i mediambientalment. Mentrestant, diversos municipis rurals i ciutats mitjanes i petites perdran dinamisme econòmic i experimentaran un declivi social i patrimonial notable».

Així doncs, no hauríem d'afirmar sense rubor que les ciutats són insostenibles? Que el problema que hem de resoldre no és l'Espanya buida, sinó l'Espanya plena? El que és rellevant de debò no passa per reconèixer obertament que l'«urbanocentrisme» com a forma de viure de la nostra societat viola els principis naturals que hauríem de respectar? El repte actual no és pensar com «desurbanitzar» (mentalment i físicament) aquesta societat per posar en pràctica, en la mesura del possible, formes de vida veritablement sostenibles i en les quals es pugui viure? L'objectiu de sostenibilitat que es proposen algunes ciutats no passa obligatòriament per pensar com empetitir-se, reduir-se, buidar-se?

Plantar escoles

Però com «desurbanitzem» les ciutats i les nostres ments? «Plantar una escola i et creixerà un poble» és la sentència que he sentit dir mil vegades al meu amic pastor Jeromo Aguado. Planta una escola i s'activaran les seqüències següents: una escola, en un poble que no en té, motivarà l'arribada de famílies joves a viure a les antigues cases dels seus parents. Algunes arribaran amb la feina a la motxilla i d'altres recuperaran activitats en el sector primari. Així es reactivarà l'economia local, al marge dels vaivens mundials,

amb oficis recuperats: agricultura, forn de pa, transformació, restauració, ramaderia, veterinària, carnisseria... I, progressivament i amb equilibri, arribaran professionals de la salut, de l'educació... En plantar una escola, argumenta en Jeromo, creix un canvi més radical. Les generacions de nens i nenes, de joves criats i educats en aquestes regles de la «ruralitat», creixeran formant part de la natura.

I la meua proposta és aquesta: que les grans ciutats incloguin una partida important en els pressupostos municipals destinada a «la reobertura

d'escoles rurals» en els pobles de la seva influència o proximitat. Els sembla absurd? A mi no, per descomptat. És ben sabut que els pastors i les pastores tenen molt temps per pensar.

La soja procedent
del Brasil que
entra pel Port de
Barcelona equival
anualment a unes
230.000 hectàrees de
desforestació.

Notes

1. BCN Smart Rural és un projecte finançat pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional i la Diputació de Barcelona.
2. BCN Smart Rural, Terres que alimenten. <http://ow.ly/RqXE50FskRD>
3. *El papel de Catalunya y el Port de Barcelona en la construcción de un sistema alimentario (in)sostenible*. Organització GRAIN. Març de 2021. <http://ow.ly/FsHS50FskX6>

Bibliografia

Huertos de libertad. Pol-len Edicions (El Tinter SAL), 2020.
Relatos de mucha gente pequeña. Pol-len Edicions (El Tinter SAL), 2018.

* Llicenciat en Veterinària. Va ser membre fundador, el 1987, de Veterinarios sin Fronteras, entitat que va dirigir entre el 1991 i el 2009. És coordinador de la revista *Soberanía Alimentaria, Biodiversidad y Culturas*, i col·labora estretament amb moviments camperols com La Vía Campesina o Plataforma Rural. Ha publicat els llibres *Lo que hay que tragar*, *Alimentos bajo sospecha*, *Sin lavarse las manos* i *Mucha gente pequeña*.

L'Agenda 2030, un altre tren que estem a punt de perdre

Jordi Garcia Jané

@adeucapitalisme

Ja han passat sis anys d'ençà que els 193 estats membres de l'ONU van aprovar el 2015 el document titulat «Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible», que planteja una nova agenda mundial de desenvolupament sostenible fins al 2030. L'Agenda 2030, tal com se la coneix, és un pla d'acció governamental per al període 2016-2030 que té com a objectiu redreçar la humanitat cap a la sostenibilitat i garantir un mínim de justícia social.

L'Agenda 2030 suposa una nova oportunitat perquè els governs posin fi a la fam i la pobresa extrema, combatin la desigualtat i lluitin contra l'escalfament global. Aquestes finalitats es despleguen en 17 objectius socials, econòmics i ambientals, els anomenats Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), els quals, al seu torn, es concreten en 169 metes específiques que cal assolir, la gran majoria abans del 2030 però algunes abans del 2025 o, fins i tot, del 2020 i que, per tant, ja s'haurien d'haver complert. Cada objectiu té els seus indicadors d'avaluació corresponents i assolir-los depèn dels governs en els seus diferents nivells territorials, però també del sector privat i la ciutadania, òbviament amb diferents graus de responsabilitat.

L'Agenda no vol ser una juxtaposició d'objectius; tots estan interrelacionats. Per avançar en un cal avançar també en d'altres. Aquests objectius incideixen en cinc esferes, les anomenades 5 P: persones (*People*), pau (*Peace*), planeta (*Planet*), prosperitat (*Prosperity*) i aliances (*Partnership*).

Mal precedent

El procés de confecció dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) pretenia superar els errors dels seus predecessors, els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM). Els ODM van ser unes fites que l'any 2000 van pactar tots els països, les

quals havien de permetre reduir la desigualtat mundial per al 2015. A la pràctica van quedar gairebé en paper mullat; es calcula que només es van assolir un 35% de les fites acordades.

El disseny dels seus successors, els ODS, va intentar de superar algunes mancances dels objectius anteriors. Mentre que els ODM els havia elaborat un grup d'experts a porta tancada, els ODS són el resultat d'un laboriós procés de negociació que va involucrar 193 estats i milers d'actors (ONG, universitats, empreses, *think tanks*...). Els ODS també són més ambiciosos en matèria d'igualtat de gènere, educació i salut, i donen més pes als aspectes vinculats a la sostenibilitat ambiental i la provisió de béns públics globals. Finalment, mentre que els ODM s'adreçaven als països mal anomenats en vies de desenvolupament, els ODS s'han d'aplicar arreu del món i no sols s'adrecen als estats, sinó també a governs locals, empreses i ciutadania.

Malgrat aquestes millores, l'Agenda 2030 arrossegava déficits i inconsistències des de l'inici. Al meu entendre, els dos grans problemes de partida són que aposta alhora per la preservació dels ecosistemes i pel creixement econòmic, una contradicció avui ja insalvable, i sobretot que els objectius no són de compliment obligat. És a dir, no hi ha prevista cap mena de sanció als països que no els compleixin. A aquestes insuficiències hauríem d'afegir-ne d'altres: es parla d'afavorir petites productores, la pagesia local i les microempreses, però alhora d'allò que les arruïna, és a dir, el lliure comerç internacional i les exportacions d'aliments; no hi ha cap ODS dedicat a la cultura ni a la tecnologia; l'objectiu de la igualtat de gènere (ODS 5) s'hauria d'haver transversalitzat en els disset i no s'ha fet, i del text final de l'acord van caure el qüestionament del creixement econòmic mesurat mitjançant el PIB, la limitació de l'especulació en mercats agrícoles i el compromís amb els drets humans, i a més es va reemplaçar la paraula «garantir» per «promoure», quan es parla de drets.

Els ODS i l'ESS

Tot i amb això, si la gran majoria dels ODS es complissin, el món seria un lloc més just i habitable. Probablement va ser valorant això que diverses organitzacions internacionals vinculades al cooperativisme i l'economia social i solidària van participar en la confecció de l'Agenda, l'han assumida com a pròpia i avaluen el seu procés d'implementació. Ens referim a organitzacions com l'Aliança Cooperativa Internacional, RIPESS, el CIRIEC o EMES. Sense arribar a tant, d'altres considerem l'Agenda com una eina per dotar de legitimitat una sèrie de propostes transformadores de cara a determinats sectors socials i per emplaçar els governs a emprendre reformes que millorin la vida de les persones i ens allunyin del col·lapse.

De fet, sovint sense conèixer-la, l'economia social i solidària (ESS) està força alineada amb l'Agenda 2030 i la supera i tot, ja que correspon a la seva manera natural de fer les coses. L'ESS treballa des de sempre en el compliment de la majoria d'objectius de l'Agenda 2030: la fi de la pobresa (ODS 1), la igualtat de gènere (ODS 5), el treball digne (ODS 8), la reducció de la desigualtat (ODS 10), les ciutats i comunitats sostenibles (ODS 11), la producció i el consum responsable (ODS 12), etc.

Més específicament, el Grup de Treball Interinstitucional de les Nacions Unides sobre l'Economia Social i Solidària considera que hi ha unes àrees essencials per al compliment dels ODS en què l'ESS juga un paper important. Són la transició de l'economia informal al treball digne, l'ecologització de l'economia i la societat, l'assoliment de ciutats i pobles sostenibles, el benestar i l'empoderament de les dones, la seguretat alimentària i empoderament de la petita pagesia, la cobertura sanitària universal, les finances solidàries i el desenvolupament econòmic local.

Sobre aquest darrer objectiu, el desenvolupament local, cal dir que prop d'un 65% de les fites dels ODS només es poden assolir amb el suport dels ens locals, la qual cosa fa que ajuntaments, consells comarcals i diputacions hagin hagut de localitzar els ODS en el territori i que, per tant, augmentin les possibilitats de les entitats d'ESS per incidir en les polítiques municipals. Ara bé, no ens enganyem: també hi ha governs locals que es dediquen a posar l'etiqueta ODS a actuacions que hi tenen una relació remota.

«Sovint sense conèixer-la, l'economia social i solidària està força alineada amb l'Agenda 2030 i la supera sovint, ja que correspon a la seva manera natural de fer les coses.»

Marxa enrere

A una escala global, després de cinc anys, les millores observades són mínimes o nul·les en l'assoliment de la majoria d'objectius. Per exemple, el 2019, segons l'informe anual de la Xarxa de Solucions per al Desenvolupament Sostenible, cap dels 28 estats de la Unió Europea no portava el camí de complir els ODS. La pandèmia de la covid desencadenada el 2020 va empitjorar la situació encara més: augmenten l'atur, les desigualtats i la pobresa extrema, que afecten sobretot les dones i les criatures; creixen la inseguretat alimentària; l'escalfament global... Avui l'Agenda 2030 és més lluny de realitzar-se que el 2015.

Amb totes les objeccions abans esmentades i davant la greu situació mundial que vivim, val la pena seguir apostant per l'Agenda 2030 i interpel·lar els governs perquè la compleixin. No és el nostre tren, però sembla que trigarem a fer-ne un de propi i almenys aquest ens allunyaria uns passos del precipici.

L'ÚS DEL COOP A CATALUNYA*

Maria Martí Sabaté

2n Premi Millor Treball de Final de Postgrau
Premis economia social 2021

* (Article basat en el Treball Universitari de Postgrau:
L'extensió .Coop: Antecedents, Actualitat i Visió de futur).
Segon Premi en la categoria Treball Postgrau en els
Premis Economia Social 2021

L'extensió *.coop* és acceptada per l'ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) des de l'any 2000 com a domini de primer nivell per a diferenciar les pàgines web d'organitzacions cooperatives. DotCooperation LLC (<https://identity.coop/>) és l'administrador global de l'extensió de nivell superior *.coop* i la marca Coop, així com de la seva verificació. Només poden registrar l'extensió *.coop* les organitzacions conformades com a cooperatives, cooperatives de serveis i subsidiàries de cooperatives; excepcionalment es permet el registre de dominis personals vinculats a la promoció del moviment cooperatiu.

La creació del *.coop* va significar un pas endavant important per dotar els llocs web d'organitzacions cooperatives d'una personalitat pròpia diferenciada dins la comunitat *online*; tot i això, a diferència d'altres extensions més populars com el corporatiu *.com* o els referenciats a països *.es* o geogràfics *.cat*, no hi ha un ús generalitzat de l'extensió *.coop* ni en l'àmbit mundial ni a Catalunya, on la Fundació Caixa d'Enginyers ja identificava l'any 2017 que només un 6% de les cooperatives catalanes amb web treballava amb el domini *.coop*, i on a finals de 2021 es comptabilitzen 246 extensions *.coop* registrades.

La denominació del web de la cooperativa i, en conseqüència, també del correu electrònic, que inclou domini i extensió, així com del perfil de xarxes socials, no han de ser fruit de l'atzar, sinó d'una estratègia construïda seguint les directives de bones pràctiques en comunicació *online*, ja que el web i el correu esdevenen cada vegada més el principal punt de contacte de la cooperativa.

Els diferents motius que justifiquen la selecció final del domini *.coop* poden venir motivats per diferents raons com són disponibilitat, protecció de la marca, reputació, eines de gestió web, usabilitat de l'usuari, estratègies SEM / SEO per al posicionament de la pàgina en buscadors i finalment i no menys important tractant-se del domini *.coop*, la senyalització dels valors cooperativistes.

EXTENSIÓ .COOP REGISTRADA A DATA DE 01/01/2021 A LA GEOGRAFIA CATALANA.

Font: <https://identity.coop/directory/>

.coop a Catalunya

Per tal de fer una aproximació de quin és el nivell d'utilització del domini *.coop* a les cooperatives catalanes, partim de les principals institucions impulsores del cooperativisme a Catalunya, on podem afirmar que hi ha un bon nivell d'ús del domini *.coop* (www.aracoop.coop; <http://www.cooperativescatalunya.coop>; <http://www.premis-manuelarroyo.coop/>), però en canvi en les cinc federacions associades a la Confederació només s'utilitza en dues de les cinc (<http://www.cooperativestreball.coop/>; <http://cooperativesdeconsum.coop/>; <http://www.fedcoophabitcat.org/>; <http://www.cooperativesagrari.cat/>; <https://escolescooperatives.cat/>).

Aprofundint en l'extensió usada al web de 653 cooperatives sòcies de les federacions abans esmentades, es pot comprovar que 232 webs tenen el domini *.com*; 191 el *.cat*; 87 el *.coop*; 64 el *.org*; 47 el *.es*; 20 el *.net*, i 12 tindrien altres extensions com ara *.eu*, *.cc*, *.earth*, *.pro*, *.tv*, *.ws*, *.xyz*.

A Catalunya, doncs, tant en valors absoluts com percentuals de les cooperatives associades en cadascuna de les federacions, el domini *.com* és el més utilitzat. Sembla paradigmàtic que les entitats amb la forma jurídica de cooperatives hagin optat en primer lloc per l'extensió *.com*, associat a companyia, obviant que *.com* s'inspira en la companyia tradicional, i no és allò més valorat pels ciutadans.

Cooperatives catalanes: motius d'ús del domini *.coop*

Basat en el diàleg amb 114 cooperatives per tal de conèixer en profunditat quines són les barreres i palanques que fan que una cooperativa decideixi no solament adquirir, sinó també utilitzar com a extensió principal *.coop*.

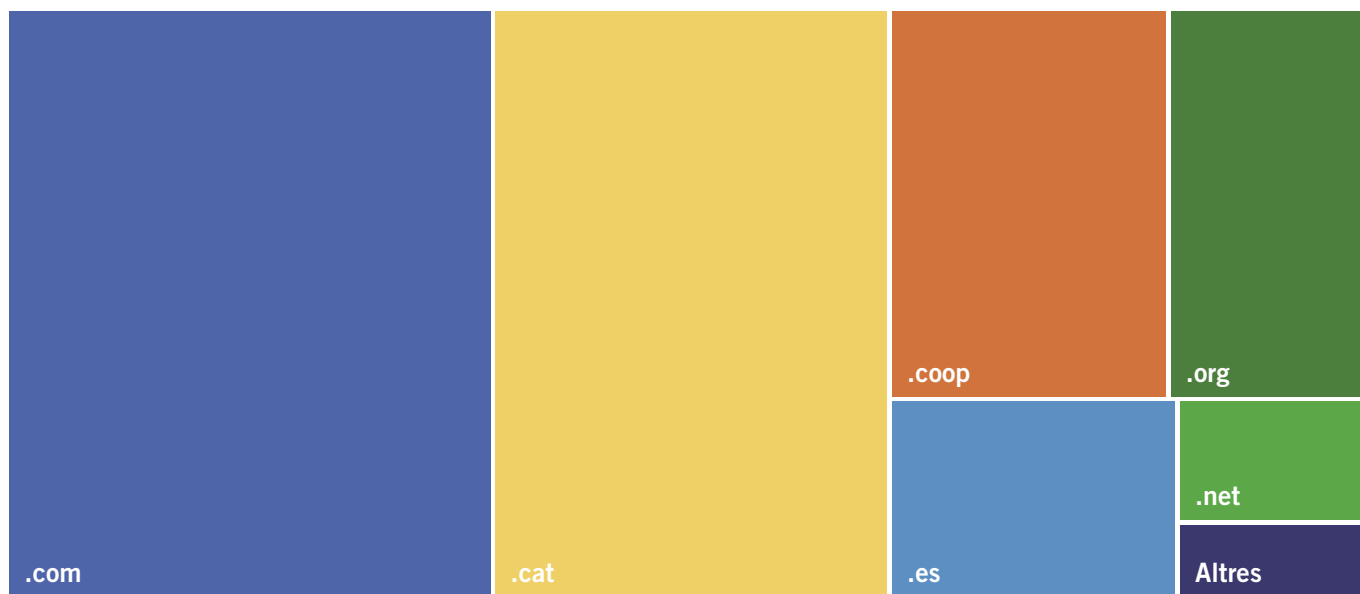
Queda molt palès des del punt de vista de les cooperatives participants que darrere del domini *.coop* no solament s'amaga una forma jurídica, sinó que comporta una sèrie de valors i principis cooperativistes, i aquest és el principal motiu que porta una cooperativa a optar per visibilitzar la seva aposta per l'economia social en l'extensió del web. El reforç de la identitat i els valors a transmetre és la principal palanca identificada que motiva les cooperatives a utilitzar el domini *.coop*.

Des del punt de vista estrictament tècnic de posicionament web, l'extensió no és un ítem rellevant en l'algorisme de resultats del buscador principal Google; per tant, podem afirmar que un web amb l'extensió *.coop* no estarà penalitzada en el posicionament durant les cerques dels usuaris; només pot fer variar els resultats a l'hora de regionalitzar les cerques –tot i que sí que diferents estudis mostren que l'extensió d'un domini és important pel seu efecte recordatori, l'efecte deductiu i, finalment, per la confiança que transmet.

Intentant esbrinar els motius de la no adquisició i/o no utilització del domini *.coop*, sobta el nombre significatiu de cooperatives que afirmen desconèixer-ne l'existència, seguit de motius relacionats amb estratègia de posicionament de marca, preu, dificultat en la pronunciació del domini (per repetir massa cops la grafia *coop*) i estratègia de localització geogràfica.

Hi ha una diferència de preu entre una extensió més usual *.com* o el *.es/.cat*. S'ha detectat que el factor preu esdevé una de les barreres més importants a l'hora d'optar pel domini *.coop*. Pot

DISTRIBUCIÓ DE LES EXTENSIONS DEL WEB PRINCIPAL DE 653 COOPERATIVES ASSOCIADES A QUALESEVOL DE LES CINC FEDERACIONS CATALANES

Font: Elaboració pròpia a partir de rastreig manual

semblar una paradoxa perquè en termes absoluts podem pensar que 100 € anuals no representen una despesa important, però si es compara amb un cost inferior a 20 €, o menys, pràcticament a la resta de dominis, la percepció és important.

També es pot detectar com una barrera per a la seva utilització el fet que l'extensió *.coop* no estigui disponible a tots els registradors, sumat al procés de verificació per part de DotCoop. La poca disponibilitat del domini en molts dels registradors pot comportar que els departaments tècnics no siguin prescriptors de l'extensió, fet que augmenta la desconexió del domini per part de les cooperatives.

Notem també que un 63% de les cooperatives consultades només ha adquirit una sola extensió per al seu domini web, fet no recomanable, ja que pot penalitzar la seva presència als buscadors, el seu tràfic web i fins i tot pot derivar en problemes d'usurpació d'identitats digitals.

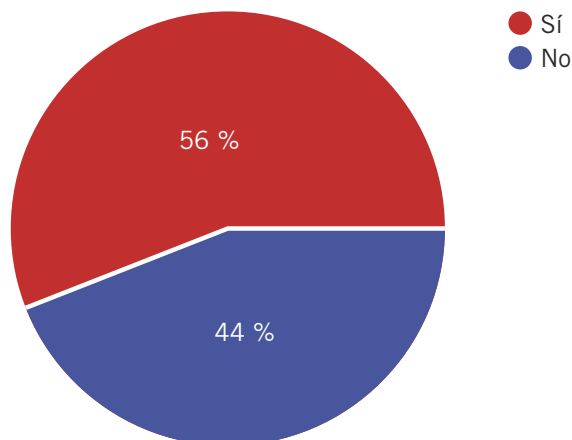
.coop entre la ciutadania

D'altra banda, sembla interessant copsar quina és la percepció dels ciutadans cap al domini *.coop*. Segons el resultat d'una enquesta a un centenar de persones no relacionades amb el món de la cooperativa i l'economia social, es confirma que l'extensió *.coop* és molt poc coneguda, i que les persones que en desconeixen el significat dedueixen que pot ser d'una cooperativa, i sorprèn que un grup important cregui que es pot tractar d'organitzacions dedicades a la cooperació internacional.

.coop a futur

Cal, i així ho reclamen el 80% de les cooperatives participants, promocionar des del sector institucional la compra i utilització de l'extensió *.coop*, al·legant la visualització dels valors cooperativis-

SAPS QUIN ÉS EL SIGNIFICAT DE L'EXTENSIÓ *.COOP* A ALS LLOCS WEB?

Font: Enquesta pròpia a 100 persones no relacionades amb el món de la cooperativa i l'economia social, d'edats compreses entre els 18 i els 70 anys, residents a Catalunya sense tenir en compte altres variables sociodemogràfiques, tot i que sí que s'ha verificat que fossin d'entorns geogràfics diferents.

tes i el compromís amb el sector; tot i això, el factor preu continua apareixent com una barrera a solucionar per poder apostar per la promoció.

Igualment, des del punt de vista acadèmic, podria ser objecte d'un nou estudi l'ús actual de les plataformes web, xarxes socials i comerç *online* tenint en compte l'aposta per la digitalització que sembla que està comportant els efectes de la pandèmia com a conseqüència de la COVID-19.

Episodis de la militància antifranquista

Ricard Pedreira
Economia

«Un llibre per a qui vol recordar i per a qui vulgui descobrir i conèixer», ens diu la contraportada. És exactament això. En 39 narracions, l'autor exposa diversos moments i personatges que han estat protagonistes des que el general Franco va guanyar la Guerra Civil. L'autor, Antoni Batista, és professor i doctor en Ciències de la Comunicació i ha estat, entre d'altres, redactor de *La Vanguardia* i del diari *Avui*, on tenia una secció amb el mateix nom del llibre. Explica que el naixement del llibre és conseqüència d'aquells escrits. El començament és potent: la comissaria de la Via Laietana, de Barcelona.

La «casa dels horrors» on explica, amb tot tipus de detalls, els mètodes emprats contra els detinguts amb diversos protagonistes molt coneguts. Inclou la condemna (2004) del Tribunal Europeu dels Drets Humans.

Hi ha altres moments menys escabrosos, com el «bacallà al pil pil», en el camp de concentració de Miranda de Ebro. Va ser creat (el camp) a partir d'una ordre del general de 1937, i va ser «assessorat» per Paul Winzer, comandant de les SS. L'«experiència» alemanya al servei dels seus aliats. L'extrem fred de la zona contribuïa a agreujar la situació. El bacallà, llavors ben barat, era preparat pel Kepa, amb «una cabeça d'alls, un no res de bitxo i una espurna de brasa». «Els cristians que van refer el catalanisme» dona nom a un capítol en què apareixen l'orfebre Sunyer, a casa del qual «es reorganitzaren els Estudis Universitaris Catalans, universitat alternativa», amb el doctor Rubió, Ferran Soldevila i Ramón Aramon.

També Òmnium Cultural (1961) que tanta importància tindria amb posterioritat, «inventat» per cinc industrials catalans: Lluís Carulla, Joan B. Cendrós, Félix Millet, Pau Riera i Joan Vallvé. A més de Pep Espar de la pelleteria la Sibèria, mecenes i activista.

Una altra fita va ser la vaga de tramvies, de 1951, que es desencadenà per la pujada del preu del bitllet d'1 a 1,40 pessetes. El descontentament va conduir a la vaga general i es van desplaçar 5.000 policies a Barcelona... Tot té un passat.

La Caputxinada del 1966 va ser un dels grans desafiaments al règim. Organitzada pel Sindicat d'Estudiants de la Universitat de Barcelona -on jo mateix estudiava-, va reunir al convent dels caputxins de Sarrià, Barcelona, personalitats catalanes de renom, des d'Espriu a Joan Oliver, passant per Sacristán, Barral, Maria A. Capmany o Tàpies. Ho va poder filmar la TV francesa que era a Barcelona per un reportatge a Raimon.

La fundació de la Universitat Autònoma -nom manllevat de la universitat republicana- el 1968, per «homenatjar l'esperit de llibertat i democràcia fins a la Guerra Civil» (segons Viquipèdia), va ser una altra de les fites que han quedat per sempre.

La tancada a Montserrat de 1970, pel procés de Burgos, per les sis penes de mort als militants d'ETA, acusats de matar l'inspector Melitón Manzanas. Es van reunir, entre altres, Sacristán, Raimon, Bohigas, Serrat, Moix, Ràfols-Casamada, Cirici Pellicer, Brossa, Pi de la Serra, Guillermina Mota, Guinovart, Montserrat Roig, Pere Portabella i un parell de futurs premis Nobel, García Márquez i Vargas Llosa. La notícia va donar la volta al món. Franco va comutar les penes.

I un altre element important, el cantant Raimón, «que amb la seva sola presència convocava moltíssima gent», segons Josep Benet. «Els recitals de Raimon esdevenien mítings contra la dictadura i per les llibertats polítiques». I molts més que podreu conèixer, si llegiu el llibre que comentem.

BATISTA, Antoni
Memòria de la resistència antifranquista
Lleida: Pagès, 2021
ISBN 9788413032832
197 pàg.
21,5 x 15 cm

Aquest llibre el trobareu al
Centre de Documentació
Cooperativa

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Som representativitat

→ **Participació**

Visibilitat

→ **Enfortiment i creació**

Sectors

→ **Territori**

Economies feministes

**Cooperatives
de Treball**

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya
Premià 15, 1ª planta. 08014 Barcelona
Tel: 93 318 81 62 · Fax: 93 302 18 85

cooperativestreball.coop

Participa de les
economies feministes!

T'ho expliquem a

nexe.coop

L'IMPULS DE LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES COOPERATIVES

Mar Masip

Centre de Documentació Cooperativa
@rocagales

Sota el títol «Un impuls per les comunitats energètiques des de la legislació europea», escrit per Óscar Güell i publicat al número 66 de les *Notícies de l'Economia Pública, Social i Cooperativa* del CIRIEC, l'article es fa ressò del paquet de mesures que es van aprovar al maig del 2019 per impulsar la participació ciutadana en el mercat energètic a través de la figura de les comunitats energètiques.

Però, què té en compte el concepte *comunitats energètiques*? Tal com es defineix a l'article de *Crític*, «Comunitats energètiques, camí d'un nou món més sostenible», de Joan Vila i Triadú, són totes aquelles iniciatives locals que tenen com a finalitat canviar algun aspecte clau de l'emergència climàtica. Per tal de dur-les a terme, existeixen diverses fórmules, però des de la Unió Europea es determina que totes elles han de suposar una alternativa real als agents tradicionals. Això és, estar controlades per socis o membres; proporcionar beneficis mediambientals, econòmics i socials a les persones sòcies o membres, o a les zones on operen, i garantir una participació oberta, voluntària i no discriminatòria. El fet que s'estableixin aquestes especificitats consolida la impossibilitat que les comunitats energètiques acabin en mans de grans companyies que no estiguin establertes en l'àmbit local.

Per la seva banda, Güell recorda que l'experiència cooperativa d'energia renovable és un referent a l'hora de posar en pràctica nous projectes. Emfatitza que les comunitats energètiques que des de fa anys es regeixen per models de governança cooperatius, a més dels principis esmentats, també es fonamenten en els principis establerts per l'Aliança Cooperativa Internacional i que, en conseqüència, van més enllà d'altres fórmules de comunitats energètiques. És a dir, també concentren els seus esforços a augmentar l'eficiència, la lluita contra la pobresa energètica i la mobilitat sostenible. Per aquesta raó, conclou que el reconeixement de la participació ciutadana –agent clau per a aconseguir una societat sostenible– suposa un suport a les activitats que les cooperatives d'energia porten anys desenvolupant. A més de remarcar la necessitat que es redactin lleis nacionals que creïn un marc normatiu favorable per a crear i desenvolupar comunitats energètiques. Güell considera que el fet que la inversió en renovables es faci de manera local facilita que la riquesa quedi en el territori i augmenti el suport social a les renovables. Resumint, el present i el futur de les comunitats energètiques és i ha de ser renovable, sostenible, autogestionat i cooperatiu.

Güell, Óscar, «Un impuls per a les comunitats energètiques des de la legislació europea», a *Notícies de l'Economia Pública, Social i Cooperativa*, n. 66. València. CIRIEC.

Vila i Triadú, Joan, «Comunitats energètiques, camí d'un món més sostenible», a *Crític*: <https://www.elcritic.cat/mes/espai-critic/comunitats-energetiques-cami-dun-mon-mes-sostenible-89672>

Relat **Recerca** **Reflexió** **Realitat** **Resposta** **Revista**

**Per gaudir, entendre i aprendre.
Les revistes t'acompanyen sempre, per fer camí.**